

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Επιμορφωτικό – υποστηρικτικό υλικό
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

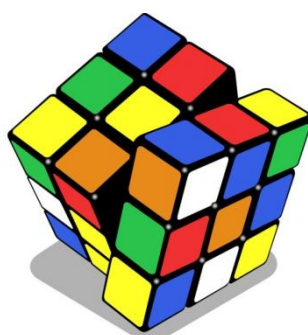
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ
της Σχολικής Μονάδας

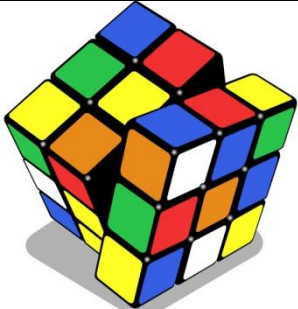
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ 21+:

<http://iep.edu.gr/el/psifiako-apothesis/skill-labs>

[ΟΠΣ Επimόρφωση - Ι.Ε.Π.: Όλες οι δράσεις \(iep.edu.gr\):](http://iep.edu.gr)
<https://elearning.iep.edu.gr/study/course/index.php?categoryid=62>

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ- 3ο Νηπιαγωγείο Ιωαννίνων ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2024-2025
Σχολική μονάδα	3ο Νηπιαγωγείο Ιωαννίνων
Αριθμός τμημάτων	5
Αριθμός μαθητών/μαθητριών σχολικής μονάδας	104
Αριθμός εκπαιδευτικών σχολικής μονάδας	12
Αριθμός εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στα Εργαστήρια δεξιοτήτων	6

Ζω καλύτερα – Ευ Ζην	Φροντίζω το Περιβάλλον	Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη	Δημιουργώ και Καινοτομώ – Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία
			
ΥΓΕΙΑ-ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο Ρούλης ο Τροφούλης και η περιπέτειά του στον κόσμο της υγιεινής διατροφής. 2. Το Παπάκι πάει... 3. Δε μαλώνω, δε μαλώνω, αγκαλιά μεγάλη απλώνω. 	ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ <ol style="list-style-type: none"> 1. Κύκλος είναι και γυρίζει 2. Το καλάθι του πικ-νικ (wwf Ελλάς) 3. Νερο-εξερευνητές 4. Ομάδα δράσης για την προστασία των ζώων. 	ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ <ol style="list-style-type: none"> 1. Έχω κι εγώ δικαίωμα - Είμαι παιδί 2. Κι αν ήμουν εγώ; 3. Η οικογένεια δεν έχει αριθμητική είναι απλά μοναδική. 	STEM/ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΡΟΜΠΟΤΙΚΗ <ol style="list-style-type: none"> 1. STE(A)M και Εκπαιδευτική Ρομποτική μέσα από διαδρομές στους πλανήτες με τη βοήθεια του beebot». 2. Μικροί μετεωρολόγοι 3. STEAM και η ΓΗ γυρίζει.

Βασικός προσανατολισμός του ετήσιου Σχεδίου Δράσης (Πλεονεκτήματα-μειονεκτήματα)

Βασιζόμενοι στη SWOT analysis (το ακρωνύμιο SWOT σημαίνει Strengths=Δυνατά σημεία, Weaknesses=Αδυναμίες εσωτερικού περιβάλλοντος, Opportunities=Ευκαιρίες, Threatens=Απειλές εξωτερικού περιβάλλοντος) προσπαθήσαμε να διερευνήσουμε τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες του σχολείου μας καθώς και τις ευκαιρίες και απειλές που προέρχονται έξω από το σχολείο. Τα αποτελέσματα αυτής της διερεύνησης συνοψίζονται ως εξής:

Δυνατά σημεία:

1. Εκπαιδευτικοί με ακαδημαϊκή και επιστημονική κατάρτιση οι οποίοι διακατέχονται από θετική στάση στην υλοποίηση καινοτομιών.
2. Εκπαιδευτικοί με μεγάλη διδακτική εμπειρία, και πρότερη εμπειρία στην υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων (*e-twinning*), συμμετοχές σε διαγωνισμούς καθώς και σε καινοτόμα προγράμματα στο πλαίσιο των σχολικών δραστηριοτήτων.
3. Πρότερη συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε Εργαστήρια Δεξιοτήτων.
4. Διάθεση συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών για την υλοποίηση ενός κοινού οράματος.
5. Επαρκείς ψηφιακές δεξιότητες των εκπαιδευτικών και καθοδήγηση από τη Διευθύντρια η οποία είναι επιμορφώτρια Β' Επιπέδου στις ΤΠΕ.
6. Ύπαρξη ενεργούς ιστοσελίδας του σχολείου για την διάχυση των δράσεων.
7. Πολύ καλή συνεργασία με τους γονείς, τη Σύμβουλο Εκπαίδευσης, με τον Υπεύθυνο σχολικών προγραμμάτων και τους τοπικούς φορείς.
8. Σχολική κοινότητα είναι πρόθυμη να υποστηρίξει τις δράσεις μας.
9. Ευρύχωρο και άνετο σχολείο.

Αδυναμίες:

1. Έλλειψη σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές και διαδραστικούς πίνακες.
2. Η γεωγραφική θέση του σχολείου μας δυσκολεύει τις μετακινήσεις και τις επισκέψεις (μεγάλη απόσταση) σε χώρους εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος.

Ευκαιρίες:

Η υλοποίηση των εργαστηρίων Δεξιοτήτων αποτελεί μια ευκαιρία για να αναπτύξουν οι μαθητές τις δεξιότητες του 21ου αιώνα που αφορούν την προετοιμασία του ατόμου και της κοινωνίας να αντιμετωπίσουν τις σύγχρονες προκλήσεις του αιώνα και να επιλύσουν τα προβλήματα που προκύπτουν προς την κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης. Σε αυτές τις δεξιότητες περιλαμβάνονται η ανθεκτικότητα, η δημιουργικότητα, η περαιτέρω ανάπτυξη κριτικής σκέψης, η επιχειρηματολογία, η αποτελεσματική επικοινωνία και αλληλεπίδραση με διαφορετικούς πολιτισμούς και διαφορετικές γλώσσας, η ασφαλής και δημοκρατική χρήση της ψηφιακής επικοινωνίας, οι δεξιότητες επιχειρηματικότητας και εντοπισμού νέων ευκαιριών εν μέσω αμφιλεγόμενων και σύνθετων καταστάσεων. Δεξιότητες που τους καθιστούν ικανούς στην αντιμετώπιση της κρίσης του κλίματος, σε ζητήματα ασφάλειας, σε νέες μορφές υπονόμησης της ακεραιότητας και ψυχικής υγείας, στην ψηφιακή επικοινωνία και διακυβέρνηση, στη βία και την παρενόχληση ως πρότυπο συμπεριφοράς.

Απειλές:

Το ιδιαίτερο τοπικό κλίμα της περιοχής (πολλές βροχές και κρύο) δυσχεραίνει τις υπαίθριες δράσεις και τις εξόδους μας.

<p>Το όραμά μας</p>	<p>Όραμά μας είναι ένα σχολικό περιβάλλον που προσφέρει στους μαθητές το πλαίσιο για να αποκτήσουν νέες γνώσεις που να συνδέονται με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές τους, να αναπτύξουν στάσεις και δεξιότητες που συνδέονται με την υπευθυνότητα, την αλληλεγγύη, τη συνεργασία, το σεβασμό στη μοναδικότητα. Ένα σχολείο χαράς και δημιουργίας όπου κάθε μέλος του θα νιώθει μοναδικό και σημαντικό, θα αντιλαμβάνεται τη σχέση του με το περιβάλλον του (ανθρωπογενές και φυσικό) και θα νοιώθει ένας σημαντικός κρίκος της αλυσίδας.</p> <p>Στοχεύουμε στην καλλιέργεια των Δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα: α. δεξιότητες μάθησης (κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, συνεργασία και επικοινωνία) , β. δεξιότητες ψηφιακού εγγραμματισμού) και γ. δεξιότητες ζωής (ευελιξία, ηγεσία, ανάληψη πρωτοβουλίας και παραγωγικότητα). Επίσης στην καλλιέργεια δεξιοτήτων ζωής (κοινωνικής ζωής, κοινωνικής ενσυναίσθησης, διαμεσολάβησης, υπευθυνότητα) δεξιοτήτων της τεχνολογίας και δεξιοτήτων του νου (στρατηγική σκέψη, πλάγια σκέψη, υπολογιστική σκέψη, επίλυση προβλημάτων).</p> <p>Επιδιώκουμε μέσα από τη δημιουργική συμμετοχή των μαθητών/-τριών και την ενεργή συμμετοχή όλων εκπαιδευτικών του σχολείου, τον αναπροσανατολισμό του σχολείου προς μια κοινότητα μάθησης και πρακτικής που θέτει στο κέντρο του ενδιαφέροντος τον μαθητή και τις ανάγκες του. Υιοθετούμε σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους και τεχνικές, ομαδοσυνεργατικές, ενεργητικές, διερευνητικές, δημιουργικές και καινοτόμες, ώστε να ανταποκριθούμε στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες, στα διαφορετικά μαθησιακά στυλ και στα διαφορετικά ενδιαφέροντα των μαθητών μας. Θεωρούμε τους γονείς συνοδοιπόρους στην πορεία προς την αειφορία και στην συμπεριληπτική εκπαίδευση. Φροντίζουμε πάνω απ' όλα το καλό σχολικό κλίμα, τις άριστες σχέσεις, την συναισθηματική εγγύτητα όλων και την αλληλεγγύη ως βάση των σχέσεών μας.</p>
<p>Στόχοι της σχολικής μονάδας σε σχέση με τις τοπικές και ενδοσχολικές ανάγκες</p>	<p>Σε άμεση συνάρτηση με το όραμα της σχολικής μας μονάδας, οι στόχοι του σχολείου σε σχέση με τις τοπικές και ενδοσχολικές ανάγκες θα εστιάσουν στα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ στη δημιουργία μαθησιακού περιβάλλοντος που ελκύει το ενδιαφέρον για να οικοδομήσουν οι μαθητές νέες γνώσεις, στάσεις και δεξιότητες, αλληλεπιδρώντας και αξιοποιώντας τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους ➤ στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και γόνιμης συνεργασίας τόσο μεταξύ των νηπίων όσο και μεταξύ των εκπαιδευτικών ➤ στην ανταλλαγή ιδεών και απόψεων μεταξύ των εκπαιδευτικών με τη συμμετοχή τους σε κοινές δράσεις ➤ στην καλλιέργεια των βασικών δεξιοτήτων του προγράμματος «<i>Εργαστήρια Δεξιοτήτων</i>», όπως αυτές περιγράφηκαν στην προηγούμενη ενότητα, με απώτερο στόχο την ολιστική ανάπτυξη της προσωπικότητας των νηπίων ➤ στην ευαισθητοποίηση των νηπίων σε θέματα που αφορούν τόσο το ανθρωπογενές και το φυσικό μας περιβάλλον όσο και την προστασία του πλανήτη μας προκειμένου να καλλιεργήσει το αίσθημα του σεβασμού και της αγάπης προς το περιβάλλον, διαμορφώνοντας πολίτες με οικολογική συνείδηση. ➤ στη συνειδητοποίηση της ανάγκης μετάβασης από το «<i>εγώ</i>» στο «<i>εμείς</i>» καθώς και στη συνακόλουθη κινητοποίηση των μαθητών και μαθητριών και την ανάληψη δράσης για το κοινό καλό ➤ στην ανάπτυξη αξιών όπως η συνεργασία, ο σεβασμός στη γνώμη του άλλου, η αγάπη για τον πλησίον, η αλληλεγγύη, ο σεβασμός και η αποδοχή της διαφορετικότητας. ➤ στην εξοικείωση των νηπίων με τις Νέες Τεχνολογίες και τα ψηφιακά

	<p>εκπαιδευτικά περιβάλλοντα</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ στη διαμόρφωση δημιουργικού και ανοιχτού κλίματος, που όχι μόνο επιδέχεται αλλά και δημιουργεί καινοτομία και αξιοποιεί σύγχρονα διδακτικά εργαλεία και τις νέες τεχνολογίες ➤ στην ευαισθητοποίηση στα μηνύματα και τις αλλαγές της κοινωνίας ενεργό συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα ➤ στη διάχυση των δράσεων στο ευρύτερο περιβάλλον
--	--

Ο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

	<p><i>Περιγράφουμε αδρά τις αποφάσεις του συλλόγου διδασκόντων</i></p>
<p>ως προς τη Θεματική Ενότητα</p> <p>Ζω καλύτερα- Eu ζην</p>	<p style="text-align: center;">Θέμα: Διατροφή - Ενδεικτικός τίτλος: «Ο Ρούλης ο Τροφούλης και η περιπέτεια του στον κόσμο της υγιεινής διατροφής».</p> <p>Στον κύκλο των συνολικά 11 δραστηριοτήτων (περίπου 20 ώρες) θα δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων που αναφέρθηκαν στην πρώτη ενότητα του παρόντος Σχεδίου Δράσης. Η καλλιέργεια της υγιεινής διατροφής ταυτόχρονα με την οικολογική συνείδηση, την ατομική και κοινωνική ευθύνη είναι οι βασικότεροι στόχοι του προγράμματος. Οι μαθητές θα πληροφορηθούν για τα είδη των τροφών και τις θρεπτικές τους αξίες βάσει της μεσογειακής διατροφής, συνδυάζοντας τα στοιχεία αυτά με τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος και θα συνειδητοποιήσουν ότι τόσο η παραγωγή όσο και η κατανάλωση τροφίμων φέρνουν ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Στόχος είναι τα παιδιά να υιοθετήσουν υγιεινές διατροφικές συνήθειες και περιβαλλοντικά ορθές, οι οποίες θα συνδέονται με τη μεσογειακή διατροφή. Πιο συγκεκριμένα, το παρόν πρόγραμμα αποσκοπεί στην προαγωγή της διατροφικής αξίας των προϊόντων που καταναλώνουμε (εποχιακά φρούτα και λαχανικά, τυποποιημένα προϊόντα κλπ.) καθώς και χρήσιμες συμβουλές για την υιοθέτηση ενός νέου διατροφικού προφίλ. Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα υπάγεται στην θεματική ενότητα «Υγεία» στον κύκλο του «Eu ζην» και χαρακτηρίζεται από την καθοδηγούμενη-συνεργατική και ανακαλυπτική μάθηση, μέσω της οποίας προωθούνται κυρίως οι ψηφιακές δεξιότητες αλλά και οι δεξιότητες μάθησης (4Cs)- η επικοινωνία, η κριτική σκέψη, η συνεργασία, η δημιουργικότητα- ενώ όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες, η ψηφιακή επικοινωνία, ψηφιακή συνεργασία, ψηφιακή δημιουργικότητα, ψηφιακή κριτική σκέψη, Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας η ψηφιακή νοημοσύνη, δεξιότητες ανάλυσης και παραγωγής περιεχομένου σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα. Ενεργοποιούνται επίσης, από τις δεξιότητες ζωής Αυτομέριμα, Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και Ευαισθησία, Προσαρμοστικότητα, Υπευθυνότητα. Τέλος θα υπάρξει και διαθεματική προσέγγιση του θέματος μέσα από το πρόγραμμα etwinning που εφαρμόζεται στο A4 τμήμα. Πιο συγκεκριμένα, το παρόν πρόγραμμα αποσκοπεί στην προαγωγή της διατροφικής αξίας των προϊόντων που καταναλώνουμε (εποχιακά φρούτα και λαχανικά, τυποποιημένα προϊόντα κλπ.) καθώς και χρήσιμες συμβουλές για την υιοθέτηση ενός νέου διατροφικού προφίλ. Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα υπάγεται στην θεματική ενότητα «Υγεία» στον κύκλο του «Eu ζην» και χαρακτηρίζεται από την καθοδηγούμενη-συνεργατική και ανακαλυπτική μάθηση, μέσω της οποίας προωθούνται κυρίως οι ψηφιακές δεξιότητες αλλά και οι δεξιότητες μάθησης (4Cs)- η επικοινωνία, η κριτική σκέψη, η συνεργασία, η δημιουργικότητα- ενώ όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες, η ψηφιακή επικοινωνία, ψηφιακή συνεργασία, ψηφιακή δημιουργικότητα, ψηφιακή κριτική σκέψη, Συνδυαστικές δεξιότητες</p>

ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας η ψηφιακή νοημοσύνη, δεξιότητες ανάλυσης και παραγωγής περιεχομένου σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα. Ενεργοποιούνται επίσης, από τις δεξιότητες ζωής Αυτομέριμα, Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και Ευαισθησία, Προσαρμοστικότητα, και επίσης θα γίνει και κάποια διαθεματική προσέγγιση του θέματος με πρόγραμμα etwinning που υλοποιείται στο Α4 τμήμα με τίτλο: «Φίλοι που ταξιδεύουν-Travelling Friends» για τις διατροφικές συνήθειες άλλων χωρών καθώς επίσης θα υπάρχει συμμετοχή και εκπαιδευτικές δράσεις για τη διατροφή. Για την υλοποίηση των εργαστηρίων θα χρησιμοποιηθεί το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος «Διατροφή και Περιβάλλον» της WWF.

Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Οκτώβριος - Νοέμβριος.

Θέμα: «Το Παπάκι Πάει...»

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα αγωγής υγείας με στόχο την ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των παιδιών σε περίπτωση που βρεθούν σε συνθήκες εξαφάνισης μη προσδιοριζόμενης αλλιώς, δηλαδή σε συνθήκες που χάνουν τον προσανατολισμό τους ή για κάποιον λόγο δεν βρίσκονται κοντά στο άτομο που νομίμως ασκεί την επιμέλεια τους. Συνοπτικά τα παιδιά εκπαιδεύονται να έχουν αυξημένη επίγνωση των κινδύνων και να είναι σε ετοιμότητα (increase awareness), αναπτύσσοντας την ικανότητα της αυτοπροστασίας και της αυτομέριμνας. Ο διαδραστικός-βιωματικός τρόπος εφαρμογής των δραστηριοτήτων καλλιεργούν την κριτική σκέψη, την ομαδικότητα και τη συνεργασία των παιδιών.

Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Δεκέμβριος- Ιανουάριος

Θέμα: «Δε μαλώνω, δε μαλώνω, αγκαλιά μεγάλη απλώνω»

Το πρόγραμμα αυτό προτείνει προσεγγίσεις πρόληψης περιστατικών σχολικού εκφοβισμού και διαχείρισης προβλημάτων και επιθετικής συμπεριφοράς αλλά και ανάπτυξης ομαλής ψυχοκοινωνικής συμπεριφοράς.

Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Δεκέμβριος- Ιανουάριος

**ως προς τη
Θεματική
Ενότητα**

**Φροντίζω το
Περιβάλλον**

**Θέμα: Οικολογική Συνείδηση - Τίτλος:
«Κύκλος είναι και γυρίζει».**

Στον κύκλο των 7 εργαστηρίων θα δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων που αναφέρθηκαν διεξοδικά στην πρώτη ενότητα του παρόντος Σχεδίου Δράσης. Βασικός σκοπός του θεματικού κύκλου θα είναι αρχικά η Ανακύκλωση.

Το συγκεκριμένο θέμα ανήκει στη θεματική «Περιβάλλον και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη», καθώς σκοπός της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι η Εκπαίδευση στην Αειφορία (ΙΕΠ, 2014). Επομένως, κεντρικός στόχος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι η διαμόρφωση αξιών, στάσεων και δεξιοτήτων ενός ενεργού και ευαισθητοποιημένου προς το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη πολίτη, ενός «περιβαλλοντικά εγγράμματος πολίτη». Τα περιβαλλοντικά θέματα είναι αρκετά σύνθετα και σε πολλές περιπτώσεις ξεπερνούν τις δεξιότητες σκέψης και δράσης των μικρών μαθητών/τριών του νηπιαγωγείου. Για το λόγο αυτό, οι δράσεις προτείνονται να είναι βιωματικές, να έχουν ως έναυσμα και βάση

τις εμπειρίες των παιδιών. Η προσέγγιση των θεμάτων της βιωσιμότητας πραγματοποιείται μέσω δράσεων διερεύνησης και ανάληψης πρωτοβουλιών, ώστε να συνδεθούν προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες της καθημερινής ζωής με νέες στάσεις και αξίες για τη φροντίδα του περιβάλλοντος, ενώ η αξιολόγηση των δραστηριοτήτων στηρίζεται ως επί το πλείστον σε διαδικασίες αυτο-αξιολόγησης. Το παρόν εκπαιδευτικό πρόγραμμα εντάσσεται στην υποθεματική της βιώσιμης ανάπτυξης και αφορά στην εκπαίδευση των παιδιών στην κυκλική οικονομία. Η έννοια της κυκλικής οικονομίας φαίνεται συχνά συνδεδεμένη με τους όρους "βιωσιμότητα" ή «βιώσιμη ανάπτυξη». Σε παλιότερο ορισμό, η βιώσιμη ανάπτυξη αναφέρεται ως το πρότυπο που εξασφαλίζει την ύπαρξη των φυσικών συστημάτων, τα οποία δρουν ως βάση της ανθρώπινης ευημερίας, εξασφαλίζοντας τις κατάλληλες συνθήκες ζωής και την κατάλληλη παραγωγική βάση (Cristensen, 1989). Τα τελευταία χρόνια, ο όρος Κυκλική Οικονομία εμφανίζεται σε σχεδιασμούς πολιτικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, ενώ παρατηρείται προσπάθεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο να γίνει γνωστή σε όλους τους πολίτες. Η εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας προϋποθέτει νέους σχεδιασμούς, παραγωγής και κατανάλωσης αγαθών, ενώ στόχος είναι να παραμένει η αξία των προϊόντων, των υλικών και των πόρων στην οικονομία όσο το δυνατόν περισσότερο και αντίστοιχα να περιορίζεται στο ελάχιστο η παραγωγή αποβλήτων (Ζαχαριάδου, 2018). Βασικός σκοπός του προγράμματος είναι να γίνει κατανοητό από τους/τις μαθητές/τριες ότι η ανθρώπινη δραστηριότητα επιδρά αρνητικά στον πλανήτη και η βιωσιμότητα είναι ευθύνη όλων, ξεκινώντας από την κατανόηση της γραμμικής οικονομίας που ακολουθείται από τη σύγχρονη ελληνική κοινωνία και πέρα από την ανακύκλωση που αποτελεί τη βασικότερη πρακτική μείωσης των απορριμμάτων στην Ελλάδα (Ηλιοπούλου, 2016). Οι επιμέρους στόχοι αφορούν στη διαμόρφωση συμπεριφορών και στρατηγικών: (α) ελέγχου της ανεξέλεγκτης κατανάλωσης αγαθών, (β) ορθολογικής διαχείρισης των απορριμμάτων (ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης προϊόντων και αντικειμένων της καθημερινότητας μας)

Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Απρίλιος – Μάιος

Θέμα: «Καλάθι του Πικνίκ» WWF Ελλάς

Το «Καλάθι του Πικνίκ» αποτελεί ένα πρόγραμμα επαναδιαμόρφωσης των διατροφικών συνηθειών των μαθητών/τριών, όσον αφορά το κολατσιό και δημιουργήθηκε σε συνάρτηση με το στόχο της WWF της μείωσης των επιπτώσεων που προκαλεί το σύστημα παραγωγής τροφίμων στον πλανήτη κατά 50%. Το πρόγραμμα στοχεύει στην καλλιέργεια θετικών στάσεων, την κατάκτηση της γνώσης με βιωματικό τρόπο, την ανάδειξη της προσωπικότητας κάθε παιδιού κοκ.

Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Απρίλιος- Μάιος

Θέμα: «Νεροεξερευνητές...!»(QUALITY NET FOUNDATION)

Το βιωματικό πρόγραμμα «Οι Νερο....εξερευνητές!» αποσκοπεί στο να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες τη σημασία του νερού στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές του παραμέτρους, να γνωρίσουν τους βασικούς κανόνες για σωστή διαχείριση του νερού, αναγνωρίζοντας ως λύσεις του περιβαλλοντικού προβλήματος την προσέγγιση Σωστή Διαχείριση, Σημασία για τη Βιοποικιλότητα, Προστασία του περιβάλλοντος. Απώτερος στόχος είναι να εισάγουμε τους μαθητές σε μια από τις θεματικές των Παγκόσμιων Στόχων της

	<p>Βιώσιμης Ανάπτυξης και να τους ευαισθητοποιήσουμε με όραμα να διαμορφώσουμε τους ενεργούς Πολίτες του Αύριο, οι οποίοι θα αναλάβουν δράση για τη μεγάλη αλλαγή στον πλανήτη μας μέχρι το 2030. <u>Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Απρίλιος- Μάιος</u></p> <p style="text-align: center;">Θέμα: «Ομάδα δράσης για την προστασία των ζώων»</p> <p>Στόχοι του προγράμματος είναι οι μαθητές αρχικά να συνειδητοποιήσουν τις έννοιες του δεσποζόμενου και αδέσποτου ζώου, να αναπτύξουν την ενσυναίσθηση και την αγάπη προς τα ζώα συντροφιάς, κατανοώντας ταυτόχρονα τις υποχρεώσεις των ανθρώπων απέναντί τους. Τέλος, να καλλιεργήσουν δεξιότητες ώστε να αναλάβουν δράσεις και πρωτοβουλίες ενημέρωσης της σχολικής και τοπικής κοινότητας για την πρόληψη της εγκατάλειψης ζώων, για την προστασία των αδέσποτων της περιοχής, καθώς και για την προώθηση στειρώσεων και υιοθεσιών μέσω φιλοζωικών σωματείων. <u>Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Απρίλιος-Μάιος</u></p>
<p>ως προς τη Θεματική Ενότητα</p> <p>Ενδιαφέροντα και Ενεργώ- Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη</p>	<p style="text-align: center;">Θέμα: Ανθρώπινα Δικαιώματα και Συμπερίληψη - Ενδεικτικός τίτλος: «Έχω κι εγώ δικαίωμα -Είμαι παιδί».</p> <p>Στον κύκλο των συνολικά 7 δίωρων δραστηριοτήτων θα δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων που αναφέρθηκαν διεξοδικά στην πρώτη ενότητα του παρόντος Σχεδίου Δράσης. Με δεδομένο ότι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας δυσκολεύονται να χειριστούν και να κατανοήσουν αφηρημένες έννοιες, όπως «δικαιώματα», «ελευθερία», «δημοκρατία», βασική μέριμνά μας θα είναι η οργάνωση δραστηριοτήτων που θα ενισχύουν τη συνεργασία και το κλίμα αλληλοσεβασμού και αλληλοκατανόησης μέσα στην τάξη. Οι δραστηριότητες, το κλίμα, η οργάνωση της τάξης, οι σχέσεις και ο τρόπος επικοινωνίας των νηπίων παίζουν μεγάλο ρόλο στην ανάπτυξη μιας γενικότερης κουλτούρας σεβασμού των δικαιωμάτων. Εκκινώντας από αυτήν την παραδοχή, ο θεματικός κύκλος θα στοχεύει περισσότερο στην ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων, στην υιοθέτηση αξιών και προτύπων σεβασμού και συνεργασίας και λιγότερο σε γνωστικούς στόχους. Και σε αυτό το Εργαστήριο Δεξιοτήτων θα υπάρξει διαθεματική προσέγγιση με το πρόγραμμα etwinning που υλοποιείται στο Α4 τμήμα Φίλοι που ταξιδεύουν ,με τα ταξίδια γνωριμίας με τις άλλες χώρες μέσα από το ζωάκι της τάξης Α4 που θα χρησιμοποιηθεί σαν μασκώτ στα ταξίδια των συνεργών χωρών. Χρήσιμο υποστηρικτικό υλικό:https://www.amnesty.gr/pos-na-xekiniso-ena-programma-ekpaideysis-gia-ta-anthropina-dikaiomata-stin-taxi-moy <u>Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Δεκέμβριος – Ιανουάριος</u></p> <p style="text-align: center;">Θέμα: «Κι αν ήμουν εγώ»</p> <p>Το παρόν πρόγραμμα στοχεύει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων μάθησης του 21ου αι., δεξιότητες ζωής και δεξιότητες του Νου για παιδιά, μελλοντικούς ενεργούς πολίτες σύμφωνα με το Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό, οι οποίοι θα είναι κριτικά και δημιουργικά σκεπτόμενοι, υπεύθυνοι και ψηφιακά εγγράμματοι. Τα παιδιά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν, να εκφράζουν και να διαχειρίζονται τα συναισθήματα τους, αναπτύσσουν</p>

δεξιότητες συνεργασίας και σεβασμού και οικοδομούν θετικές σχέσεις με τους συμμαθητές τους. Μαθαίνουν και κατανοούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη διάκριση ανάμεσα στις ανάγκες και τις επιθυμίες τους, προετοιμάζονται για διάφορες καταστάσεις της κοινωνικής ζωής (αυτομέριμνα, κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση, προσαρμοστικότητα, υπευθυνότητα).

Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Οκτώβριος- Νοέμβριος

Θέμα: «Η οικογένεια δεν έχει αριθμητική είναι απλώς μοναδική»

Το παρόν εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Η οικογένεια δεν έχει αριθμητική, είναι απλώς μοναδική!» προσεγγίζει θέματα οικογενειακής ποικιλομορφίας προς άρση των όποιων διακρίσεων (άρθρο 2, Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού), μέσα από δραστηριότητες που στοχεύουν στην καλλιέργεια και ενίσχυση των δεξιοτήτων μάθησης του 21ου αιώνα στους μαθητές (4Cs - συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα και επικοινωνία), αλλά και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων κοινωνικής ζωής (κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία).

Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Οκτώβριος-Νοέμβριος

**ως προς τη
Θεματική
Ενότητα**

**Δημιουργώ
και
Καινοτομώ-
Δημιουργική
Σκέψη και
Πρωτοβουλία**

Θέμα: STE(A)M - Τίτλος: «STE(A)M και η Γη γυρίζει -Εκπαιδευτική Ρομποτική μέσω από διαδρομές στους πλανήτες με τη βοήθεια του beebot».

Στον κύκλο των συνολικά 7 εργαστηρίων θα δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια των δεξιοτήτων που αναφέρθηκαν διεξοδικά στην πρώτη ενότητα του παρόντος Σχεδίου Δράσης και ιδιαίτερα εκείνων που σχετίζονται με τον ψηφιακό εγγραμματισμό. Το συγκεκριμένο θέμα έχει ως στόχο με βάση τις αρχές του εποικοδομητισμού και με μεθόδους διερευνητικής μάθησης οι μαθητές να σκεφτούν και να βρουν απαντήσεις σε ερωτήσεις για το διάστημα και για το γεγονός ότι οι πλανήτες δεν είναι απομονωμένοι ο ένας από τον άλλον, αλλά αλληλοεξαρτώμενοι καθώς η Σελήνη περιστρέφεται γύρω από τη Γη, η Γη, μαζί με επτά άλλους πλανήτες, περιστρέφεται γύρω από τον Ήλιο και ο Ήλιος, με τη σειρά του, περιστρέφεται γύρω από το κέντρο του γαλαξία μας. Η Σελήνη, η Γη και ο Ήλιος αποτελούν τα τρία ουράνια σώματα τα οποία σχηματίζουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα, με την εναλλαγή ημέρας/νύχτας, τις εκλείψεις και τις εποχές που προκύπτουν από τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των σωμάτων αυτών και με τις οποίες οι μικροί μαθητές θα πειραματιστούν και θα γνωρίσουν με βιωματικό τρόπο.

Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Φεβρουάριος – Μάρτιος

Θέμα: «Μικροί Μετεωρολόγοι»

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα αποτελείται από μια σειρά εργαστηρίων που συνδυάζουν Νέες Τεχνολογίες, Ρομποτική και STEM/STEAM. Έχει ως στόχο, οι μαθητές με έναυσμα τις καιρικές συνθήκες να προβληματιστούν για τις μεταβολές τους, τις οποίες καταγράφουν καθημερινά χρησιμοποιώντας πολυτροπικά μέσα, ενώ τις συσχετίζουν με τις επιδράσεις που έχουν στην καθημερινότητά τους. Συλλέγουν δεδομένα με απλά όργανα που κατασκευάζουν οι ίδιοι αλλά και με ψηφιακές συσκευές που προγραμματίζουν. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η σύνδεση των καιρικών φαινομένων με την επίδραση που έχουν

	στις κοινωνίες και το περιβάλλον, μέσα από παιγνιώδεις διαδικασίες. <u>Διάρκεια: 7 εβδομάδες. Περίοδος υλοποίησης: Φεβρουάριος-Μάρτιος</u>
Αναμενόμενο όφελος ως προς το σχολικό κλίμα	Η συνεργασία όλων για την ολοκλήρωση των εργαστηρίων των θεματικών κύκλων, πιστεύουμε ότι θα δημιουργήσει ένα πλαίσιο δημοκρατικού διαλόγου, θα ενισχύσει την πρωτοβουλία και την υπευθυνότητα των συμμετεχόντων και θα ωθήσει τη σχολική μονάδα προς την εξωστρέφεια και την καινοτομία.
Ειδικότερα οφέλη	Στα ειδικότερα οφέλη της εφαρμογής και υλοποίησης των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων συγκαταλέγεται το μεγάλο εύρος δεξιοτήτων (νου, μάθησης, ζωής, κοινωνικών, συναισθηματικών, τεχνολογίας) που καλλιεργούνται και διατρέχουν όλους τους θεματικούς κύκλους, με αποτέλεσμα σταδιακά η μάθηση να εκπορεύεται αλλά και να βασίζεται αποκλειστικά στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των ίδιων των μαθητών.
Αναμενόμενο αντίκτυπο για την ανάπτυξη της σχολικής κοινότητας	Τα μέλη της σχολικής κοινότητας θα έχουν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν, να συνεργαστούν, να επικοινωνήσουν και να δημιουργήσουν μια συνεργατική κουλτούρα στο σχολείο οδηγώντας σε ενδιαφέροντα εκπαιδευτικά αποτελέσματα-προϊόντα συλλογικής προσπάθειας.
Αντίκτυπο στην τοπική κοινότητα	Από τη διάχυση των αποτελεσμάτων των επιμέρους δράσεων ανά θεματικό κύκλο, θα υπάρξει συνολική ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινότητας για ζητήματα που αφορούν το σύνολο της κοινωνίας, ελπίζοντας ότι η ενημέρωση θα λειτουργήσει ενισχυτικά στην ανάληψη ατομικής ευθύνης αλλά και πρωτοβουλιών για τη βελτίωση των θεμάτων που η Σχολική Μονάδα θα επεξεργαστεί στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
Προσαρμογές για τη συμμετοχή και την ένταξη όλων των μαθητών	Οι προσαρμογές που θα βοηθήσουν στη συμμετοχή και ένταξη όλων των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, αφορούν κυρίως τη διδακτική προσέγγιση. Επιλέγουμε την μέθοδο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και οργανώνουμε το μαθησιακό περιβάλλον, ώστε να δίνονται ευκαιρίες για μάθηση και εργασία με διαφορετικούς τρόπους. Διαφοροποιούμε τις δραστηριότητες συνεκτιμώντας τον ρυθμό και το προφίλ μάθησης του καθενός.
Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το σχέδιο δράσης	<ul style="list-style-type: none"> ➤ WWF Ελλάς ➤ Διεθνής Αμνηστία ➤ Unicef ➤ Bravo Schools ➤ Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ ➤ Δήμος Ιωαννιτών ➤ Πρόσκληση εκπροσώπων εθελοντικών ομάδων (Ερυθρός Σταυρός, Actionaid, φιλοζωικών οργανώσεων) ➤ Ειδικούς σε θέματα Διατροφής και Περιβάλλοντος ➤ Πρόσκληση σε γονείς νηπίων ειδικούς για την υγιεινή διατροφή όπως γιατροί, διαιτολόγοι

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ E-twinning πρόγραμμα που υλοποιείται στο A4 τμήμα με τίτλο Οι μικροί εφερευτές εργάζονται με τις μικρές τους εφευρέσεις ,μέσα απο το οποίο θα γίνει διαθεματική προσέγγιση του παραπάνω Εργαστηρίου Δεξιοτήτων. ➤ E-twinning πρόγραμμα που υλοποιείται στα υπόλοιπα τμήματα σε θέματα υπεύθυνου πολίτη.
Τελικά προϊόντα (ενδεικτικά) των εργαστηρίων που υλοποιήθηκαν	<p>Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία κολάζ • Κατασκευές • Αφίσσα • Εικαστικές δημιουργίες • Θεατρικά δρώμενα • Μουσικοκινητικές δράσεις • Παρουσιάσεις • Φύλλα εργασίας • Τραγούδια, ποιήματα και παραμύθια • Ψηφιακές δημιουργίες (παρουσιάσεις, αφίσες, βίντεο)
Εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν εκτός της Πλατφόρμας των Εργαστήρια Δεξιοτήτων του ΙΕΠ.	<p>Εκπαιδευτικά βίντεο από το Διαδίκτυο, ψηφιακά παιχνίδια που δημιουργήσαμε για τους μαθητές μας αλλά και με τους μαθητές μας, εκπαιδευτικά εγχειρίδια, λογοτεχνικά βιβλία και παραμύθια καθώς και παιδαγωγικό υλικό.</p>

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Τελική αξιολόγηση της υλοποίησης των τεσσάρων Θεματικών Ενότητων

Κείμενο 100 λέξεων (με βάση την αξιολόγηση και τον αναστοχασμό) στην μορφή λίστας για κάθε Θεματική Ενότητα

 Ζω καλύτερα- Ευ ζην	 Φροντίζω το Περιβάλλον	 Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ- Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη	 Δημιουργώ και Καινοτομώ- Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία
<i>1. ΥΓΕΙΑ: Διατροφή - Αυτομέριμνα, Οδική Ασφάλεια</i>	<i>1. Οικολογία - Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά</i>	<i>1. Ανθρώπινα δικαιώματα</i>	<i>1. STEM/ Εκπαιδευτική Ρομποτική</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο Ρούλης ο Τροφούλης και η περιπέτειά του στον κόσμο της υγιεινής διατροφής. 2. Το Παπάκι πάει... 3. Δε μαλώνω, δε μαλώνω, αγκαλιά μεγάλη απλώνω. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κύκλος είναι και γυρίζει 2. Το καλάθι του πικ-νικ (wwf Ελλάς) 3. Νερο-εξερευνητές 4. Ομάδα δράσης για την προστασία των ζώων. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έχω κι εγώ δικαίωμα - Είμαι παιδί 2. Κι ανη ήμουν εγώ; 3. Η οικογένεια δεν έχει αριθμητική είναι απλά μοναδική 	<ol style="list-style-type: none"> 1. STE(A)M και Εκπαιδευτική Ρομποτική μέσα από διαδρομές στους πλανήτες με τη βοήθεια του beebot». 2. Μικροί μετεωρολόγοι 3. STEAM και η ΓΗ γυρίζει.

2. Οφέλη συνολικά από την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης

(σε συνάφεια με την αρχική ανάλυση αναγκών)

ως προς το σχολικό κλίμα γενικά

ως προς τη ανάπτυξη της σχολικής κοινότητας (μαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς)

ως προς την τοπική κοινότητα

3. Δυσκολίες – Εμπόδια κατά την υλοποίηση της πιλοτικής εφαρμογής του προγράμματος

Δυσκολίες και εμπόδια, σύντομη περιγραφή (ξεπεράστηκαν / ήταν ανυπέρβλητα)

Προτάσεις

Στη μορφή λίστας (150 λέξεις)

- .....
- .....
- .....

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020»
που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

This work is licensed under Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

